

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

Кафедра фундаментальних та юридичних дисциплін факультету № 6

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

з навчальної дисципліни

«Конституційне право»

**обов'язкових компонент
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти**

08 Право 081 Право

за темою – Конституційно-правові основи судової влади

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 25.09.2023 р. № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 р. № 5

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 22.09.2023 р. № 8

Розглянуто на засіданні кафедри фундаментальних та юридичних дисциплін факультету № 6 (протокол від 18.08.2023 № 8).

Розробник: професор кафедри фундаментальних та юридичних дисциплін факультету № 6 ХНУВС, кандидат юридичних наук, доцент Коломієць Ю. М.

Рецензенти:

1. Доцент кафедри конституційного і муніципального права юридичного факультету Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, к.ю.н., доцент Зубенко Г. В.
2. Доцент кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 Харківського національного університету внутрішніх справ, к.ю.н., доцент Логвиненко Є. С.

План лекції

1. Поняття судової влади і правосуддя. Органи судової влади.
2. Принципи організації та діяльності судової системи.
3. Основи правового статусу суддів.
4. Конституційно-правовий статус судів загальної юрисдикції в Україні.

Рекомендована література

Основна:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (із змін.). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 грудня 2016 р. № 1798-VIII (із змін.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>
3. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12 лютого 2015 р. № 192-VIII (із змін.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-19>
4. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
8. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 554 с.
9. Конституційне право України: підручник. Ужгород: ВД «Гельветика», 2018. 461 с.
10. Конституційне право: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2017. 358 с.
11. Конституційне право: підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с.
13. Панкевич О. З. Державне право зарубіжних держав: підручник. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 259 с.
14. Порівняльне конституційне право: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 327 с.
15. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права: рекомендовано МОН України / за заг. ред. Л.Р. Наливайко. Київ: Хай-Тек Прес, 2016. 628 с.
16. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн: академічний курс. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 461 с.

Додаткова:

1. Бабкова В. С. Проблеми поглиблення спеціалізації місцевих загальних судів в Україні. *Право і суспільство*. 2017. № 5. С. 195-200.
2. Івановська А. М. Розмежування судового та конституційного контролю: теоретико-правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 234-237. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2020/58.pdf
3. Квасневська Н. Д. Особливості структури судової системи України. *Наше право*. 2016. № 1. С. 42-46.

4. Кулик С. В. Конституційна реформа в сфері правосуддя: сучасний стан та перспективи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2016. Вип. 37 (1). С. 68-71. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2573>

5. Нестерчук Л. П. Внутрішня спеціалізація суддів – необхідний елемент поліпшення ефективності правосуддя українськими судами. *Актуальні проблеми політики.* 2016. Вип. 57. С. 10-21.

6. Прилуцький С. В. Незмінюваність суддів в Україні: конституційно-правове регулювання та проблеми реалізації. *Публічне право.* 2017. № 1 (25). С. 73-82.

7. Рачинський А. П., Огілько А. В. Незалежність суддів як передумова функціонування самостійної й авторитетної судової влади, що відповідає європейській системі цінностей та стандартів захисту прав людини. *Вісник НАДУ при Президентові України.* 2016. № 1. С. 66-74.

8. Сердюк В. В. Територіальність як принцип побудови системи судів загальної юрисдикції: нові підходи до реалізації. *Вісник Академії адвокатури України.* 2015. С. 161-169. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2015_12_2_22.

9. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л. Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. 356 с. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>

10. Шапенко Л. О., Райчук М. В. Принципи правового забезпечення судової влади в умовах євроінтеграції України. *Прикарпатський юридичний вісник.* 2020. № 5 (34). С. 24-30.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. <http://portal.rada.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

2. <http://www.ccu.gov.ua> – офіційний сайт Конституційного Суду України.

Текст лекції

1. Поняття судової влади і правосуддя. Органи судової влади.

У системі поділу державної влади однією з її гілок згідно зі ст. 6 Конституції України є судова влада, призначення якої полягає в захисті прав і свобод людини та громадянина, конституційного ладу України, забезпеченні відповідності актів Верховної Ради України, Президента України, органів виконавчої влади України та органів місцевого самоврядування Конституції України, дотримання законності в застосуванні законів та інших нормативних актів України. Існування самостійної гілки судової влади поряд із законодавчою та виконавчою – це необхідний атрибут будь-якої демократичної держави.

Верховна Рада України прийняла Закон України «Про судоустрій і статус суддів» 2016 року, який визначає правові засади організації судової влади та здійснення правосуддя в Україні, систему судів загальної юрисдикції, основні вимоги щодо формування корпусу професійних суддів, систему та порядок здійснення суддівського самоврядування, а також встановлює загальний порядок забезпечення діяльності судів. В ньому регулюються і інші питання судоустрою.

Судова влада, відповідно до теорії і практики розподілу влади, є самостійною незалежною сферою публічної влади і являє собою сукупність повноважень із здійснення правосуддя, тлумачення норм права, з відповідними контрольними повноваженнями спеціально уповноважених органів – судів.

Один із перших мислителів, який створив теорію розподілу влади, Дж. Локк виділяв законодавчу, виконавчу та федеративну владу (тобто владу держави на міжнародній арені), і нічого не писав про судову владу.

Як відомо, кожній гілці влади притаманні специфічні форми діяльності. На відміну від законодавчої влади, суд не створює загальні правила поведінки (виняток становить судовий прецедент, характерний для країн англосаксонської правової сім'ї), не здійснює виконавчо-розпорядчих повноважень (хоча у судових установах можуть існувати посади судових виконавців). Державна влада суду має конкретний характер.

А основною специфічною формою діяльності суду є правосуддя, тобто вирішення на підставі чинного права із застосуванням особливої процесуальної форми конкретних справ і спорів, які виникають внаслідок різних конфліктів у суспільстві між людьми, між людиною і державою, між різними структурами держав. Отже, судовій владі належить роль арбітра у спорах про право.

Схематично можна виділити такі напрями здійснення судової влади:

- охорона прав і законних інтересів громадян;
- охорона правопорядку від злочинних й інших правопорушень;
- контроль за тим, щоб діяльність державних органів не виходила за правові межі.

Основа судової влади – це, передусім, сукупність судових органів, які можуть бути наділені різною компетенцією. Слід зауважити, що судова влада належить не судовій установі будь-якого, навіть найвищого рангу, а судовій колегії (3–5 професійним суддям) або «одноособовому» судді, які розглядають справу.

Як правило, у країнах тоталітарного соціалізму у процесі беруть участь один суддя та два народних засідателі, у багатьох європейських країнах – суддя та 6–9 присяжних шеффенів, асизів (Німеччина, Франція), у країнах англосаксонського права – суддя і 12 присяжних (США). Народні засідателі мають у процесі однакові з суддею права, і приймають рішення на рівних із ним підставах (хоча, як правило, фактично лише забезпечують присутність). Присяжні, за рідкісним винятком, беруть участь лише у кримінальному

процесі і вирішують більшістю голосів лише питання наявності або відсутності вини підсудного (вирішують питання факту, а не права).

Науковці виділяють 4 моделі судових систем:

1. Англо-американську (англосаксонську);
2. Романо-германську (європейську континентальну);
3. Соціалістичну;
4. Мусульманську.

Англосаксонська модель характеризується:

I. Функціонуванням єдиної системи судів на чолі з верховним судом.

Особливість: у США є окрема:

- Федеральна система
- Система судів штатів. Але і та і інша очолюється верховним судом федерації або верховним судом штату.

II. Використанням судових прецедентів;

III. Пасивністю судді в судовому процесі (бо його повноваження порівну розділені між ним і присяжними).

Основним рисами романо-германської моделі (Франція, Італія) є:

1. Відсутність єдиної системи судів;
2. Судовий прецедент застосовується досить рідко;
3. Поряд з апеляцією застосовується касаційний та ревізійний порядок оскарження;

4. Активність судді в процесі, він не лише дає оцінку, але й сам збирає докази;

5. Участь у процесі «суддів із народу», «непрофесійних суддів» (ассізи, шеффени).

Соціалістична модель характеризується (КНДР):

1. Виборністю всіх суддів і народних засідателів;
2. Рівність прав всіх суддів і народних засідателів;
3. Відповідністю судових округів території адміністративно-територіальних одиниць.

Мусульманська модель має особливий характер:

1. Мусульманському суду підлягають лише вірні або ті, хто погодився на такий суд;

2. Народних засідателів, ассізів, присяжних не існує;

3. Процес здійснюється за канонами шаріату із специфічними формами відповідальності і в цивільному, і в кримінальному праві.

Виняток: в Нігерії існують вищестоящі мусульманські суди.

Повноваження судової влади:

– у здійсненні правосуддя, тобто повноважень з розгляду і вирішення кримінальних, цивільних, адміністративних та конституційних справ (спорів) у порядку, встановленому процесуальним законом;

– повноважень з обов'язкового тлумачення норм права (Конституційний Суд Російської Федерації, Верховний Суд США);

– нормотворчих повноважень (створення судових прецедентів судами в англосаксонських країнах);

– контрольних повноважень (наприклад, перевірка законності арешту або затримання, діяльності державних органів, що здійснюють перераховані повноваження);

– другорядних повноважень (встановлення фактів, реєстрація корпорацій в деяких країнах та ін.).

Судова система – це сукупність усіх органів судової влади в державі, що здійснюють правосуддя.

Більшість конституцій країн світу, встановлюючи загальні основи судової системи, лише поверхнево говорять про організацію судової системи та її структуру.

Структура судової системи в кожній країні має свої особливості, які залежать від форми адміністративно-територіального устрою, історичних традицій та звичаїв народу, рівня правової культури суспільства, правової системи держави тощо. Судові органи, що формують судову систему, різні в різних країнах.

Основними елементами судової системи є суди, які пов'язані між собою організаційними і функціональними зв'язками. Організаційний зв'язок регулюється насамперед конституційним, судовустрійним законодавством, а функціональний – процесуальним законодавством (цивільним, кримінальним, адміністративним тощо).

2. Принципи організації та діяльності судової системи.

До конституційних принципів організації судових систем (організаційні принципи) належать:

- принцип територіальності.
- принцип спеціалізації.
- принцип інстанційності.

Статусу суддів у конституціях зарубіжних країн, у розділах, які стосуються судової організації, як правило, приділяється найбільша увага. Статус суддів (магістратів) регулюють також і спеціальні закони. Це пов'язано із тим, що суддям належать особливі повноваження, в тому числі й щодо вирішення людських доль. До суддів, як правило, висуваються високі вимоги як професійного плану (як правило, наявність вищої юридичної освіти і певний стаж роботи на інших юридичних посадах), так і моральні (це не лише відсутність судимості, а й бездоганна, незаплямована репутація), а також вимоги щодо певного життєвого досвіду (як правило, підвищений вік для обіймання посади суддів). У конституціях, як правило, сформульовані загальні принципи правового статусу суддів. До таких принципів віднесені: призначення, незмінність, незалежність суддів та суддівська несумісність. У більшості країн суддівський корпус формується шляхом призначення (хоча існують виключення, наприклад, виборність суддів у деяких штатах США; в країнах тоталітарного соціалізму судді нижчих судів обираються громадянами або представницькими органами, як правило, на термін переобрання останніх – 5 років). Процес призначення суддів ґрунтується на юридично регламентованій процедурі професійного відбору, якій, в свою

чергу, передусє спеціальна професійна підготовка і строгі правила проходження суддівської кар'єри.

Принцип призначення покликаний, на відміну від принципу виборності, забезпечувати професіоналізм судової діяльності. Оскільки, під час обрання суддівський корпус формується громадянами і навіть представницькими органами, як правило, при цьому діє політичний чинник. Виборці не настільки строго керуються суто професійними, особистими якостями кандидатів, а передусім їх політичними переконаннями. Звичайно, політичний момент існує і під час призначення суддів, тому більш прийнятним є такий порядок призначення, який не є виключною прерогативою однієї гілки влади. Порядок формування органів конституційної юрисдикції є дещо іншим. Незмінність. Як правило, конституції не вказують, на який термін призначаються судді (проте, досить рідко зустрічається призначення на певний строк, наприклад, 10 років у Японії, або спочатку на певний строк, а згодом безстрокове – у Молдові). Як правило, незмінність поєднується з такими поняттями, як «безстроковість» та «пожиттєвість». «Пожиттєвість» означає, що кар'єра судді закінчується із досягненням певної вікової межі (у Великобританії – 72 роки, у Японії – 65). Кар'єра судді може закінчитися у зв'язку із фізичним станом, який не дозволяє нормально здійснювати суддівські функції, із скоєнням злочину, у зв'язку з його недостойною поведінкою (наприклад, у США судді виконують свої повноваження, допоки їх поведінка є бездоганною).

3. Основи правового статусу суддів.

Новітні конституції, як правило, встановлюють, що судді не можуть бути усунуті із посади, звільнені у відставку, окрім випадків і при дотриманні гарантій, передбачених законом (наприклад, ст. 117 Конституції Іспанії). Незалежність – один із самих широких принципів конституційно-правового статусу суддів, який, як правило, закріплюється через таку формулу: «Судді – незалежні й підкоряються лише закону». Економічною гарантією незалежності судді – є високий рівень заробітної плати. Принцип несумісності забороняє суддям і всім, хто утворює корпус магістратів, одночасно займати інші державні та громадські посади, а також займатися іншою оплачуваною (крім викладацької та наукової) діяльністю. У судових установах виключаються родинні зв'язки. Судовий імунітет – ще одна із гарантій незалежності суддів, означає, що суддя не може бути притягнутий до дисциплінарної й, більше того, до кримінальної відповідальності за свої рішення у конкретних справах, за винятком випадків, передбачених законом. Суддівське самоврядування. Завдання органів суддівського самоврядування полягає у представництві і захисті інтересів суддів, у рішенні кадрових питань та питань дисциплінарної відповідальності. Такі органи можуть здійснювати інспектування судів, пропонувати кандидатури для призначення на суддівські посади або навіть самі призначають суддів (Іспанія). В Італії, Франції, Румунії – Вища рада магістратури, в Іспанії – Генеральна рада судового корпусу, у Болгарії – Вища судова рада. До складу таких органів

зазвичай входять голови верховних (касаційних) судів, вищих спеціалізованих судів (наприклад, адміністративних), міністр юстиції, генеральний прокурор тощо. Частина членів може призначатися головою держави (у деяких країнах за поданням палат парламенту), частина обирається загальним з'їздом суддів.

4. Конституційно-правовий статус судів загальної юрисдикції в Україні.

Суди в Україні утворюють судову систему, для якої, як і для кожної системи, характерні певні зв'язки і відносини між окремими її елементами (судами), а також притаманні такі якості, як ієрархічність, багаторівневність, структурованість. Судова система України, уособлюючи організаційний аспект судової влади – однієї з гілок державної влади, – віддзеркалює особливості організації цієї влади у нашій державі, відповідає рівню соціально-економічного розвитку, пануючим у суспільстві поглядам на місце суду в системі механізмів державної влади, накопиченому досвіду і певним традиціям.

Відмінною рисою судової системи України є те, що вона є системою унітарної держави, яка, на відміну від федеративних держав, які мають систему як федеральних судів, так і судів окремих суб'єктів федерації (штатів, земель, областей і країв), має єдину судову систему, яка не передбачає поділу предмета юрисдикції між судами за ознакою належності до різних внутрішньодержавних утворень.

Ще однією рисою судової системи України є *моноцентризм* системи судів загальної юрисдикції, який замінив існуючий понад десять років біцентризм, коли підсистему загальних судів очолював Верховний Суд України, а підсистему господарських (тоді арбітражних) – рівний йому за статусом Вищий господарський (тоді арбітражний) суд України; тепер Верховний Суд є найвищим судом у системі судоустрою України..

Отже, суди загальної юрисдикції характеризуються основними принципами правосуддя і складають єдину систему судів в Україні. Єдність цієї системи забезпечується: а) єдиними засадами організації та діяльності судів; б) єдиним статусом суддів; в) обов'язковістю для всіх судів правил судочинства, визначених законом; г) забезпеченням Верховним Судом України однакового застосування судами (судом) касаційної інстанції норм матеріального права; д) обов'язковістю виконання на території України судових рішень; е) єдиним порядком організаційного забезпечення діяльності судів; є) фінансуванням судів виключно з Державного бюджету України; і) вирішенням питань внутрішньої діяльності судів органами суддівського самоврядування.

Суди загальної юрисдикції спеціалізуються на розгляді цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення. У судах загальної юрисдикції може запроваджуватися спеціалізація суддів з розгляду конкретних категорій справ.

Судоустрій в Україні будується за принципами територіальності та спеціалізації і визначається законом.

Суд утворюється, реорганізовується і ліквідується законом, проект якого вносить до Верховної Ради України Президент України після консультацій з Вищою радою правосуддя.

Відповідно до закону можуть діяти вищі спеціалізовані суди.

З метою захисту прав, свобод та інтересів особи у сфері публічно-правових відносин діють адміністративні суди.

Створення надзвичайних та особливих судів не допускається.

Правовий статус суддів визначається Конституцією України (статті 124-130), Законом України «Про судоустрій і статус суддів» та іншими правовими актами. Правосуддя в Україні здійснюють професійні судді, а у визначених законом випадках – присяжні.

Суддею є громадянин України, який відповідно до Конституції України та названого Закону (ст. 51) призначений чи обраний суддею, займає штатну суддівську посаду в одному з судів України і здійснює правосуддя на професійній основі.

Судді є посадовими особами судової влади, які відповідно до Конституції України наділені повноваженнями здійснювати правосуддя і виконувати свої обов'язки на професійній основі в Конституційному Суді України та судах загальної юрисдикції. Судді в Україні мають єдиний статус незалежно від місця суду в системі судів загальної юрисдикції чи адміністративної посади, яку суддя обіймає в суді.

Незалежність судді згідно з ч. 4 ст. 47 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» забезпечується:

- 1) особливим порядком його призначення, обрання, притягнення до відповідальності та звільнення;
- 2) недоторканністю та імунітетом судді;
- 3) незмінюваністю судді;
- 4) порядком здійснення судочинства, визначеним процесуальним законом, таємницею ухвалення судового рішення;
- 5) заборогою втручання у здійснення правосуддя;
- 6) відповідальністю за неповагу до суду чи судді;
- 7) окремим порядком фінансування та організаційного забезпечення діяльності судів, установленим законом;
- 8) належним матеріальним та соціальним забезпеченням судді;
- 9) функціонуванням органів суддівського самоврядування;
- 10) визначеними законом засобами забезпечення особистої безпеки судді, членів його сім'ї, майна, а також іншими засобами їх правового захисту;
- 11) правом судді на відставку.

Незалежність і недоторканність судді гарантуються Конституцією і законами України.

Вплив на суддю у будь-який спосіб забороняється.

Без згоди Вищої ради правосуддя суддю не може бути затримано або утримувано під вартою чи арештом до винесення обвинувального вироку судом, за винятком затримання судді під час або відразу ж після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину.

Суддю не може бути притягнуто до відповідальності за ухвалене ним судові рішення, за винятком вчинення злочину або дисциплінарного проступку.

Суддя обіймає посаду безстроково.

Підставами для звільнення судді є:

- 1) неспроможність виконувати повноваження за станом здоров'я;
- 2) порушення суддею вимог щодо несумісності;
- 3) вчинення істотного дисциплінарного проступку, грубе чи систематичне нехтування обов'язками, що є несумісним зі статусом судді або виявило його невідповідність займаній посаді;
- 4) подання заяви про відставку або про звільнення з посади за власним бажанням;
- 5) незгода на переведення до іншого суду у разі ліквідації чи реорганізації суду, в якому суддя обіймає посаду;
- 6) порушення обов'язку підтвердити законність джерела походження майна.

Повноваження судді припиняються у разі:

- 1) досягнення суддею шістдесяти п'яти років;
- 2) припинення громадянства України або набуття суддею громадянства іншої держави;
- 3) набрання законної сили рішенням суду про визнання судді безвісно відсутнім або оголошення померлим, визнання недієздатним або обмежено дієздатним;
- 4) смерті судді;
- 5) набрання законної сили обвинувальним вироком щодо судді за вчинення ним злочину.

Держава забезпечує особисту безпеку судді та членів його сім'ї.

Призначення на посаду судді здійснюється Президентом України за поданням Вищої ради правосуддя в порядку, встановленому законом.

Призначення на посаду судді здійснюється за конкурсом, крім випадків, визначених законом.

Голову Верховного Суду обирає на посаду та звільняє з посади шляхом таємного голосування Пленум Верховного Суду в порядку, встановленому законом.

В Україні діє Вища рада правосуддя, яка:

- 1) вносить подання про призначення судді на посаду;
- 2) ухвалює рішення стосовно порушення суддею чи прокурором вимог щодо несумісності;
- 3) розглядає скарги на рішення відповідного органу про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді чи прокурора;
- 4) ухвалює рішення про звільнення судді з посади;

- 5) надає згоду на затримання судді чи утримання його під вартою;
- 6) ухвалює рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя;
- 7) вживає заходів щодо забезпечення незалежності суддів;
- 8) ухвалює рішення про переведення судді з одного суду до іншого;
- 9) здійснює інші повноваження, визначені цією Конституцією та законами України.

Вища рада правосуддя складається з двадцяти одного члена, з яких десятих - обирає з'їзд суддів України з числа суддів чи суддів у відставці, двох - призначає Президент України, двох - обирає Верховна Рада України, двох - обирає з'їзд адвокатів України, двох - обирає всеукраїнська конференція прокурорів, двох - обирає з'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ.

Порядок обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя визначається законом.

Голова Верховного Суду входить до складу Вищої ради правосуддя за посадою.

Строк повноважень обраних (призначених) членів Вищої ради правосуддя становить чотири роки. Одна й та ж особа не може обіймати посаду члена Вищої ради правосуддя два строки поспіль.

Член Вищої ради правосуддя не може належати до політичних партій, профспілок, брати участь у будь-якій політичній діяльності, мати представницький мандат, обіймати будь-які інші оплачувані посади (крім посади Голови Верховного Суду), виконувати іншу оплачувану роботу, крім наукової, викладацької чи творчої.

Член Вищої ради правосуддя має належати до правничої професії та відповідати критерію політичної нейтральності.

Законом можуть бути передбачені додаткові вимоги до члена Вищої ради правосуддя.

Вища рада правосуддя набуває повноважень за умови обрання (призначення) щонайменше п'ятнадцяти її членів, серед яких більшість становлять судді.

Відповідно до закону в системі правосуддя утворюються органи та установи для забезпечення добору суддів, прокурорів, їх професійної підготовки, оцінювання, розгляду справ щодо їх дисциплінарної відповідальності, фінансового та організаційного забезпечення судів.